

ПРОФЕСИОНАЛНАТА ПЕНСИЯ ЗА РАННО ПЕНСИОНИРАНЕ - МИТ ИЛИ ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ

Д-Р ВАСИЛ ВЛАДИМИРОВ

(Продължава от брой 10)

Това бе направено поради три причини: първо, защото демографското положение в нашата страна не е по-различно от това в страните-членки на ЕС²⁴, **второ**, фонд „Пенсии“ на ДОО продължава да бъде в перманентен дефицит през последните години, а ранното пенсиониране усилва този ефект²⁵, **трето**, след влизането на РБългария в ЕС ще трябва да се съобразяваме с препоръките на ръководните му органи.

Вече посочихме, че е целесъобразно концепцията за ранното пенсиониране да се изостави в този си вид, в който тя сега съществува, като основно се преразглежда. Тук ще приведем още един аргумент в подкрепа на това мнение.

Понятието „пенсия“ за съжаление не е дефинирано в КСО (а би трябвало), но по презумпция в общия случай това е периодично дълготрайно плащане в пари на лице, което се е оттеглило от активен трудов живот, не упражнява повече своята и каквато и да е друга професия в резултат на изчерпана работоспособност поради различни причини: напреднала възраст (остаряване), инвалидност и пр.²⁶. Тези съществени характеристики, когато става дума за пенсия за осигурителен стаж и възраст, намират формално-юридически израз в КСО с фиксирането на определени изисквания и техните параметри (възраст, сбор на т. нар. точки и пр.). С пенсията се цели да се съхрани до приемливо ниво социалният статус на бенефициента, като замества в определена степен дохода от трудово възнаграждение, който е загубен при оттеглянето му от полето на труда.

Системите за ранно пенсиониране в страните-членки на ЕС са твърде многообразни и сложни, поради което за икономия на място тук няма да ги описваме. Само ще отбележим, че една от най-важните им характеристики по правило е изискването за по-ранно от общоприетото осво-

бождаване от изпълняваната дотогава работа и загуба на трудовото възнаграждение. В най-общия случай това се отнася преди всичко за работа в тежки и вредни условия на труд. С тези пенсии се замества загубеният в резултат на уволнението доход.

В контекста на горните разсъждения какви са същностните характеристики на професионалната пенсия за ранно пенсиониране, регламентирана в КСО?

Това понятие също не е дефинирано в КСО. Но самият израз „ранно пенсиониране“ навежда на мисълта, че става дума за **преждевременно оттегляне**²⁷ от упражняваната професия. Но в нашия случай не е налице нито оттегляне на лицето от тази и каквато и да е друга професия, нито пък загуба на получаваното трудово възнаграждение. Съгласно законодателството нито продължава, вече отбелязахме това, да работи на заеманото от него работно място, както и да получава същото трудово възнаграждение. Т. е. не може да става и дума за заместване на някакъв загубен доход.

Тук по-скоро е налице определено **допълване, а не заместване**, на работната заплата, определен вид „бонус“ за отработени 10 или 15 години при условията на първа, респективно втора, категория труд. Този бонус съобразно КСО следва да се получава от бенефициента в течение на 8, съответно 3 години преди навършването на изискуемата се възраст за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. При това без той да напуска работа.

С други думи, бенефициентът ще получава тази пенсия не в периода, когато вече ще се е оттеглил от полето на труда; не тогава, когато ще има най-голяма нужда от нея, за да замести загубения доход от трудовото си възнаграждение. А по време на трудовата си дейност²⁸, в

продължение на 8, съответно 3 години, преди да навърши изискуемата се възраст за получаване на пенсия за осигурителен стаж и възраст, когато се предполага, че ще е достигнал върха на своята професионална и трудова кариера и съответно трудовото му възнаграждение по правило би следвало да е най-високо.

Следвайки същата сюжетна линия, можем да заключим, че съдържанието на понятието „професионална пенсия за ранно пенсиониране“, такова каквото концептуално е заложено в КСО, деформира в определена степен същностните характеристики на понятието „пенсия“, изменя нейното съдържание и би могло да въведе в заблуда дори и специалисти. Ето защо ни се струва, че тази концепция следва да бъде основно реформирана. Необходимо е този вид пенсия да придобие адекватно на наименованието ѝ съдържание. Следва да се предвидят по-гъвкави методи за придобиването ѝ, заинтересованото лице да не губи правата си върху нея независимо за кой етап от

неговата професионална и трудова кариера става дума, но да я получава тогава, когато има най-голяма нужда от такъв доход.

По този начин ще се отговори и на препоръките на ЕС да се преустанови недостатъчното използване на работната сила, нейното разхищаване. Ще се създадат възможности лицето само да избира кога да се оттегли от полето на труда, а борбата с безработицата следва да се води с икономически средства. Фактите, които посочихме по-нагоре в изложението, категорично свидетелстват, че концепцията за ранно пенсиониране такава, каквато се лансира понастоящем, с нищо не е способствала за намаляването на тази безработица у нас. Следователно и в този пункт тя не е изиграла отредената ѝ роля.

3. Необходимо е да се опишат по съответен начин функциите на всички заинтересовани институции в третиранията област, техните права и задължения, да се създадат нужните организационни предпоставки за тяхното ефективно взаимодействие с оглед успешното прилагане на концепцията за ранно пенсиониране в една нова усъвършенствана версия. Тук трябва да намерят място и редица казуси, коментирани по-нагоре в изложението, както и нефигуриращи в досегашните клаузи на КСО. Например как следва да се процедира с паричните средства, натрупани в индивидуалната партида на осигурено лице, когато съобразно настоящите разпоредби то е загубило правото си на професионална пенсия за ранно пенсиониране? Или пък как следва да се постъпи със средствата на лице, което не е потърсило правото си на такава пенсия? При наличието на огромни маси от хора такива случаи обезателно ще има. И те, струва ни се, не могат да бъдат правно регламентирани на ниво подзаконен акт.

4. Особено необходимо е да се организира широка кампания по разясняване на самата концепция за

ранно пенсиониране, какъвто и да е нейният конкретен вид, на същностните характеристики на тази пенсия, на правилата за нейното получаване. От особена важност е осигурените лица да разберат, че правото на професионална пенсия за ранно пенсиониране се придобива преди правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст, а не едновременно с него. Съществуващият информационен дефицит предпоставя един от основните проблеми в това отношение²⁹.

В противен случай в условията на липса на необходимите и достатъчни знания в областта на третиранията материя има реална опасност дори след 2009 г., когато ще се преустанови действието на §4, да продължи досегашната практика (доколкото тук-там я има) заинтересованите лица да търсят правото си на професионална пенсия за ранно пенсиониране post factum, т.е. при придобиване на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Тук особена роля може да играе НОИ, особено в срока на действие на §4, като се има предвид, че немалка част от лицата, получаващи пенсия по този параграф, са имали право и на професионална пенсия за ранно пенсиониране към момента на пенсионирането си. Същевременно с разпространяването на необходимата информация следва да се ангажира и широк кръг от средствата за масово осведомяване, в т. ч. телевизия, радио, вестници, списания, както и всички други институции, които имат отношение към този проблем.

Една нова идея, каквато е ранното пенсиониране в този му формат, може да има успех само ако не е останала чужда, а е достатъчно добре разяснена и възприета като свое дело от заинтересованите лица, от цялата общественост. Само по този начин ще се постигне по-голяма прозрачност и информираност на осигурените за дейността по допълнителното пенсионно осигуряване. Само така пенсионната реформа ще спечели доверието на хората. Само така професионалната пенсия за ранно пенсиониране няма да остане мит, а ще се превърне в действителност.

СРОДНИТЕ ИЗДАНИЯ - ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО И ОСИГУРЯВАНЕТО

(Продължава от стр. 2)

Вторият голям материал е озаглавен „Светофарът превключи от „Червено“ на „Жълто“. Авторката му Катя Йончева всъщност запозна читателите с изявленията на министъра на финансите Пламен Орешарски и на Ралица Агайн, зам.-председател на КФН и ръководещ Управление „Застрахователен надзор“, на специалната пресконференция пред журналисти, състояла се на 4 юни т.г. Нея отрази на цяла страница в „Застраховател прес“ в своя брой 11/14-28 юни 2006 година.

На темата пенсионно осигуряване е интервюто на Марина Цветкова със София Христова, изпълнителен директор на едно от водещите пенсионноосигурителни дружества - ПОД „Алианс България“. То е озаглавено „Пенсионните фондове движат борсовата търговия“, а подзаглавието е „Професионалните пенсионни схеми са крачка назад

в осигурителния модел на България“.

Предполагаме, че ще привлече вниманието ви и публикацията на Цветанка Славова в същия вестник „Банкеръ“ - брой 24/17.06-23.06.2006 год. под заглавие „Застрахователни главоболия на световното по футбол“.

КЕШ

И накрая ще отбележим традиционната рубрика на в. „КЕШ“ - „Кариера Кеш“ в бр.24 от 16 юни 2006 год. В нея на две страници с обширно интервю и много снимки за себе си, за живота и за бизнеса си разказват Нина Митева, изпълнителен директор, и о.з. генерал Людмил Маринчевски, председател на Съвета на директорите на „Г 4 С Секюрити сървисиз (България)“ АД и председател на УС на НАФТСО, наш приятел и партньор.

Прегледа направи ПЕТЪР АНДАСАРОВ

ПРЕДСТОЯЩО

ДВА СЕМИНАРА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ТЕМИ

Семинар на тема „Разработване и прилагане на политики за защита на потребителите на застрахователния пазар“ ще започне на 28 юни 2006 г. в конферентната зала на „Електроимпекс“ на ул. „Георг Вашингтон“ № 17 в София (зад Централни хали). Лектор ще бъде французинът

Жан-Луи Беландо, който ще говори за задължителните застраховки, за защита на потребителите - задължения преди и след сключването на договорите, за разногласия между застраховател и застрахован и обработка на жалби и по други теми.

На 29 юни 2006 г. е вторият семинар с участието на г-н Марван

Люфти, директор на направление „Застраховане и презастраховане“ в Службата за финансови услуги към Международния финансов център на Дубай.

(Подробна информация за семинарите - в следващия брой на в. „Застраховател прес“.)

„ЗАСТРАХОВАТЕЛ ПРЕС“

офис - Санди Митническо агентство/спедиция

София 1202, ул. „Белоградчик“ № 1, ет. 2, офиси 3 и 8, тел./факс 310 811, тел. 931 15 40

* ОФОРМЯНЕ НА ВСИЧКИ ДОКУМЕНТИ ВНОС/ИЗНОС

* ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО ПРЕД МИТНИЧЕСКО УЧРЕЖДЕНИЕ

* СПЕДИЦИЯ

РАДИО ВЕСЕЛИНА

www.radioveselina.bg
www.veselina.tv

